

21.02.2019

Asia/2

§ 28

Liikenneliikelaitoksen tilinpäätös vuodelta 2018

HEL 2019-001913 T 02 06 01 00

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti

- hyväksyä ja allekirjoittaa liikenneliikelaitoksen vuoden 2018 tilinpäätöksen ja
- lähettää liikenneliikelaitoksen tilinpäätöksen edelleen kaupunginhallitukselle maininnalla, että tehdyn 2 149 019,34 euron poistoeron lisäyksen ja 1 014 755,18 euron suuruisen investointivarausten vähennyksen jälkeen tilikauden tulos on ylijäämäinen 2 808 508,29 euroa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
ville.lehmuskoski(a)hel.fi
Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi

Liitteet

1 HKL:n tilinpäätös 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Vuoden 2018 talousarvion HKL:n sitovat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

- Toiminnan kokonaiskustannukset per paikka-km laskevat (positiivinen tuottavuuskehitys).
Tavoite saavutettiin: Toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,053 euroa/paikka-km (TP17: 0,067; TP16: 0,066 euroa/paikka-km).

- Raitio- ja metroliikenteen asiakastyytyväisyys vähintään vuoden 2016 tasolla (Raitio 2016: 4,03; Metro 2016: 4,19). Asiakastyytyväisyystavoitetta ei saavutettu kummassakaan liikennöintimuodossa. Asiakastyytyväisyys raitioliikenteessä oli 4,01 (tav. 2018: 4,03; TP17: 4,06) ja metroliikenteessä 3,90 (tav. 2018: 4,19; TP17: 4,10). Asiakastyytyväisyystavoitetta ei saavutettu kummassakaan liikennöintimuodossa: Asiakastyytyväisyyden laskuun raitioliikenteessä vaikuttivat linjastomuutoksen ja lipunmyynnin loppumisen aiheuttama epävarmuus sekä erityisesti kuljettajien puutteet kyvyssä neuvoa ja opastaa asiakkaita näissä tilanteissa. Metroliikenteen heikentyneen asiakastyytyväisyyden taustalla on useita tekijöitä, mm. länsimetron liikenteen alun vaikeudet, mittava kielteinen medianäkyvyys ja tyytymättömyys Espoon bussilinjaston uudistuksiin. Metro arvoitiin monelta kannalta huonommaksi niillä matkoilla, jotka tehtiin kokonaan tai osittain länsimetrossa, verrattuna kantametrossa tehtyihin matkoihin.
- Liikennöinnin luotettavuus säilyy vuoden 2016 tasolla (Raitio 2016: 99,84 %; Metro 2016: 99,84 %). Metro- ja raitioliikenteen luotettavuustavoitteita ei saavutettu: Raitioliikenteessä luotettavuus oli 99,74 % (tav. 2018: 99,84; TP17: 99,85) ja metroliikenteessä 99,00 % (tav. 2018: 99,84; TP17: 99,89). Raitioliikenteen tavoitetta alhaisempaa luotettavuutta selittää tammikuussa ollut kalustopula sekä ennakoitua suurempi henkilökuntapula syyskuusta alkaen. Metroliikenteessä luotettavuutta laski alkuvuoden kuljettajavaje johtuen ennakoitua suuremmasta tilatusta liikenteestä länsimetroon sekä kertaluonteiset tekniset viat.
- Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus paranevat vuoden 2016 tasosta (Raitio 2016: 4,22; Metro 2016: 4,18). Tavoitteita ei tältä osin saavutettu kummassakaan liikennöintimuodossa: Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus olivat raitioliikenteessä 4,11 (tav. 2018: 4,22; TP17: 4,21) ja metroliikenteessä 4,06 (tav. 2018: 4,18; TP2017 4,15). Raitioliikenteessä heikentyneen turvallisuuden tunteen taustalla lieenee yleisemmin koko joukkoliikenteeseen kohdistuva epävarmuus luotettavuudesta. Metroliikenteessä arviointiin vaikuttaa yleinen tyytymättömyys metroon ja länsimetron käynnistymisen ympäröinyt kielteinen julkisuus.

Suoritetilinpäätös

Raitioliikenteen tarjoamat paikkakilometrit nousivat edellisvuodesta ja olivat 736,1 milj. paikkakilometriä (2017: 664,6). Metroliikenteessä paikkakilometrejä kertyi 3 456,9 miljoonaa (2017: 2 368,5). Metroliikenteessä länsimetron liikenne alkoi marraskuussa 2017 ja länsimetro oli toi-

21.02.2019

minnassa koko vuoden 2018. Raitioliikenteessä syksyllä 2017 tapahtuneet linjastomuutokset vaikuttivat suoritteisiin koko vuoden 2018.

Raitioliikenteessä tehtiin 61,5 milj. matkaa ja metroliikenteessä 88,4 milj. matkaa. Raitioliikenteessä matkat lisääntyivät 2,2 % ja metroliikenteessä 30,9 % edellisvuoteen verrattuna.

Käyttötalous

HKL:n tilikauden liikevaihto oli 200,5 (2017: 180,6) milj. euroa eli 11 % edellisvuotta enemmän. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitioliikenteestä 51,9 (2017: 51,8) milj. euroa, metroliikenteestä 41,5 (2017: 35,9) milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteestä 3,5 (2017: 3,5) milj. euroa eli yhteensä 96,9 (2017: 91,2) milj. euroa.
- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 76,7 (2017: 67,1) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja. Helsingin kantametroliikenteen infrakorvaus on 37,4 (2017: 43,1) milj. euroa, länsimetron infrakorvaus 17,4 (2017: 1,4) milj. euroa, raitioinfran 17,8 (2017: 18,5) milj. euroa, bussi-infran 3,0 (2017: 3,3) milj. euroa, junainfran 0,6 (2017: 0,5) milj. euroa ja lauttainfran 0,4 (2017: 0,4) milj. euroa.
- Kaupungin tuesta 15,2 (2017: 18,9) milj. euroa, jolla katetaan infran luonteisia kuluja siltä osin kuin HSL ei niitä korvaa HKL:lle. Tällaisia kuluja ovat infrainvestointien poistojen ja korkojen korvaaminen (50 %), liityntäpysäköinti, Suomenlinnan tavaraliikenteen korvaus, Länsimetro Oy:n vastikkeiden nettovaikutus ja pyöräilyn kustannukset. Kaupungin tuen vähennys edellisvuodesta johtuu siitä, että Siemensin kulunvalvontajärjestelmä poistot (2017: 5,4 M€) loppuivat 31.12.2017 ja poistoista korvattavaa 50 %:n osuutta ei ollut mukana kaupungin tuessa enää vuonna 2018.
- Muista myyntituotoista 11,7 (2017: 3,4) milj. euroa, joka sisältää länsimetron kunnossapitolaskutusta Länsimetro Oy:ltä sekä raitio- ja metroliikenteen tilausajotuottoja. Muiden myyntitulojen nousu johtuu länsimetron kunnossapitolaskutuksen noususta 11,4 (2017: 3,1) milj. euroa.

Valmistuksena omaan käyttöön on kirjattu 4,6 (2017: 5,4) milj. euroa, joka sisältää ratojen rakentamiseen ja peruskorjaukseen liittyviä töitä sekä vanhojen vaunujen peruskorjaukseen liittyviä töitä. Valmistuksena omaan käyttöön on lisäksi kirjattu Raide-Jokerin projektiyksikön menot sekä infra- ja kalustoyksikön hankepalvelun investointeihin kohdistuneet menot.

21.02.2019

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 21,9 (2017: 20,1) milj. euroa, joista suurimmat yksittäiset tuotot olivat vuokrat 8,5 (2017: 8,1) milj. euroa ja mainostulot 7,1 (2017: 4,2) milj. euroa. Mainostulojen nousua selittää erityisesti kesällä 2017 voimaan tullut uusi pysäkkikatossopimus, joka nyt oli voimassa koko kalenterivuoden 2018. Lisäksi liikennevälineiden ja asemien mainostuloja kertyi selvästi edellisvuotta enemmän; taloudellinen noususuhdanne on lisännyt mainostuloja.

Liiketoiminnan muissa tuloissa on lisäksi mukana mm. kaupunkipyörämaksutuloja 1,6 (2017: 1,0) milj. euroa ja omaisuuden myyntivoittoja 0,8 (2017: 0,03) milj. euroa. Vuonna 2017 muissa tuotoissa oli mukana länsimetron koeajoatuloja 1,2 milj. euroa, joita ei toteutunut enää vuonna 2018.

Kulut ennen liikeylijäämää olivat 191,6 (2017: 177,9) milj. euroa eli 7,7 % edellisvuotta enemmän.

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita ostettiin 19,3 (2017: 14,9) milj. eurolla. Suurin kuluerä on sähkömaksut 11,3 (2017: 8,8) milj. euroa. Sähkömenoissa nousu selittyy länsimetron liikenteen ja asemien sähkömenojen nousulla.

Palveluiden ostot olivat 39,8 (2017: 34,7) milj. euroa. Palveluiden ostoihin sisältyvät mm. asiantuntijapalvelut 6,9 (2017: 4,5) milj. euroa, vartiointi 6,8 (2017: 5,7) milj. euroa, Suomenlinnan henkilö- ja tavaraliikenteestä maksetut korvaukset 4,5 (2017: 3,7) milj. euroa, liikennevälineiden korjaus- ja huolto 3,0 (2017: 4,2) milj. euroa ja rakennusten siivous ja ulkopuhdistus 3,7 (2017: 3,3) milj. euroa. Länsimetron vaikutus näkyy mm. vartiointin ja siivouksen menojen nousussa.

Henkilöstökulut olivat 65,1 (2017: 64,4) milj. euroa, josta palkkojen osuus oli 50,5 (2017: 49,6) milj. euroa. Henkilöstöä oli keskimäärin 6 henkilöä vähemmän kuin edellisellä tilikaudella. Henkilöstökuluja nosti KVTESin mukaiset palkankorotukset.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 43,2 (2017: 48,3) milj. euroa. Poistotasoa laskivat Siemensin kulunvalvontajärjestelmän ja Bombardierin raitiovaunujen poistojen loppuminen 31.12.2017; kulunvalvonnasta kirjattiin poistoja 5,4 milj. euroa ja vaunuista 2,0 milj. euroa vuonna 2017.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 24,2 (2017: 15,4) milj. euroa. Länsimetro Oy:n vastikkeita kirjattiin vastikemenoihin 8,5 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Rahoituskulut ja -tuotot olivat 31,5 (2017: 24,4) milj. euroa. Infrakoron palautus kaupungille oli 19,1 (2017: 12,1) milj. euroa, korvaus perus-

21.02.2019

pääomalle 8,4 (2017: 8,4) milj. euroa sekä korkokulut lainoista 3,9 (2017: 3,8) milj. euroa. HSL:n infrakoron nousu selittyi länsimetron infrakorolla, jota ei ollut mukana vuoden 2017 luvuissa.

Tulos rahoituserien jälkeen eli ylijäämä ennen varausten muutoksia oli 3,9 (2017: 3,9) milj. euroa.

Uutta investointivarausta on lisätty 3,9 milj. euroa. Varaus on kohdistettu kantametron asetinlaiteinvestointiin, joka valmistuu alkuvuonna 2019.

Poistoeron ja investointivarauksen muutoksien jälkeen HKL:n tulos on 2,8 (2017: 3,0) milj. euroa.

Investoinnit

HKL:n investoinnit olivat 107,2 milj. euroa. Suurin yksittäinen investointikohde oli uudet Artic-raitiovaunut (20 vaunun toimitus) 42,7 milj. euroa.

Muita suuria hankkeita olivat Raide-Jokerin infra 9,8 milj. euroa, Kalasataman liityntäpysäköinti 4,9 milj. euroa, Artic-raitiovaunut (40 vaunun toimitus) 5,4 milj. euroa, uudet metrovaunut 3,5 milj. euroa, kantametron asetinlaite 3,2 milj. euroa ja Hakaniemen metroaseman peruskorjaukset 3,1 milj. euroa.

Rahoitus ja tase

HKL nosti uutta lainaa 130,0 milj. euroa uusien raitio- ja metrovaunujen hankintaan. HKL lyhensi kaupungin sisäisiä lainojaan 2,0 milj. eurolla ja ulkopuolelta nostettuja lainojaan 13,1 milj. eurolla vuonna 2018.

HKL:n investointien rahoittamiseen käyttämän kaupungin lyhytaikaisen luotollisen käyttötilin saldo pieneni -64,1 milj. euroa ja tilin saldo oli 100,7 milj. euroa 31.12.2018 (31.12.2017: 164,8).

Liikennelaitoksen taseen loppusumma oli 992,6 milj. euroa 31.12.2018 (31.12.2017: 932,8 milj. euroa). Omavaraisuusaste oli 46,6 % (2017: 49,3 %).

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
ville.lehmuskoski(a)hel.fi
Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi

21.02.2019

Asia/2

Liitteet

1 HKL:n tilinpäätös 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano